

Beslut om synpunkter på remiss avseende plan för strålningsmätning Stockholms län

Sammanfattning

Miljö- och hälsoskyddsnämnden har erhållit en remiss avseende plan för strålningsmätning från länsstyrelsen i Stockholm. Planen redogör för länsstyrelsens planering och det ansvar som kommunen har för strålningsmätning i händelse av radioaktivt nedfall. Remissen avser länsstyrelsens ärende nummer 452-26983-2022.

Beslutsförslag

Miljö- och hälsoskyddsnämnden beslutar

Miljö- och hälsoskyddsnämnden beslutar att lämna synpunkter på Delplan för strålningsmätning, Remiss februari 2024, Länsstyrelsen i Stockholm, enligt nedan.

Miljö- och hälsoskyddsnämnden bedömer att det är positivt att en delplan för strålningsmätning tas fram med tillhörande bilagor med stöd till mätgrupper och checklistor som kan användas vid en skarp händelse.

Miljö- och hälsoskyddsnämnden lämnar följande synpunkter på innehållet i delplanen:

1. Planen bör i alla delar vara tydligare med fördelning av ansvaret för olika åtgärder och förberedelser.
2. Kommunens ansvar för kommunikation och information till allmänhet och näringsliv behöver förtydligas.
3. Rekommenderad skyddsutrustning bör kompletteras med uppgift om vilken typ av overaller, skyddshandskar och skoskydd som avses.
4. Rekommenderad skyddsutrustning avseende andningsmask/skyddsmask bör kompletteras så att det framgår vilken typ av mask som bör användas vid en lägre risknivå än den högsta nivån.
5. Beskrivningen av skyddsutrustning och behoven av skyddsutrustning kopplade till risk för strålning behöver förtydligas och indelningen av skyddsutrustning i tre nivåer behöver förtydligas så att det framgår hur nivåerna kopplas till risknivå och till de beslut om skyddsutrustning som kommer att fattas av mätledaren på länsstyrelsen.

Bakgrund

Miljö- och hälsoskyddsnämnden har den 16 februari 2024 tagit emot en remiss avseende plan för strålningsmätning från länsstyrelsen i Stockholm. Remissen avser en delplan med detaljerad planering för strålningsmätning och utgör en del av ”Program för räddningstjänst och sanering vid utsläpp av radioaktiva ämnen från en kärnteknisk anläggning”. Planen utgår från scenariot olycka vid Forsmarks kärnkraftverk men kan även utgöra ett stöd vid radiologiska utsläpp som inte härrör från en kärnteknisk anläggning, exempelvis vid transport-olyckor som involverar strålkällor och radioaktivt material eller vid kärnvapenangrepp.

Österåkers kommun ingår sedan 2022 i planeringszonen runt Forsmarks kärnkraftverk. I händelse av utsläpp av radioaktiva ämnen har kommunerna i planeringszonen ett ansvar att delta i strålningsmätningar. Mätningar behöver påbörjas snabbt och kunna pågå under en längre tid, även efter att utsläppet har upphört. Det nuvarande kommunmätsystemet mäter bakgrundsstrålning var sjunde månad i fasta punkter. Kommunmätsystemet består av mätgrupper vid kommunernas miljö- och hälsoskyddskontor eller inom kommunal räddningstjänst och kan inkludera personal från frivilliga försvarsorganisationer. I Österåkers kommun utförs mätningarna av miljö- och hälsoskyddsavdelningen. Samtliga kommuner i Sverige har tilldelats minst två handhållna mät-instrument. Inom planeringszonen bör det enligt planen finnas fyra personer per mätinstrument som har kompetens att utföra mätningar vilket innebär en utökning utifrån dagens situation.

Arbetsgivaren har det yttersta ansvaret för att utföra en riskbedömning utifrån strålvärdena och därefter anpassa rutinerna för skyddsutrustning. Arbetsgivaren ska informera personal om risker samt se till att arbetstagare har tillgång till rätt typ av skyddsutrustning. Skyddsutrustning behöver finnas för samtliga som kan behöva utföra mätning i händelse av utsläpp.

Kommunen behöver ta fram en plan för mätningar som är anpassad efter de lokala förutsättningarna genom att peka ut prioriterade områden för mätning. Det avser platser som är extra viktiga för befolkningsskydd eller primärproduktion, exempelvis logistiknoder, skolor, sjukhus, äldreboenden, butiker, sportanläggningar och industriområden. Kommunen behöver även peka ut en lämplig punkt för mätning under nedfall där mätning kan pågå varje timme under en längre tid. Eventuellt behöver även de fasta mätpunkterna för de återkommande 7-månadersmätningarna ses över och justeras.

Arbetet med mätning kommer att ledas av mätledare på länsstyrelsen i Stockholm som tar fram en mätstrategi baserat på den aktuella situationen och de prioriterade områden för mätning som kommunerna har pekat ut.

För att möjliggöra mätningarna behöver kommunen ha personella resurser, mätutrustning och skyddsutrustning. Kommunen och räddningstjänsten i Österåkers kommun har i nuläget tillgång till varsitt mätinstrument (Saphyrad-S). Det kan finnas behov av ytterligare mätinstrument.

Kommunen har även en viktig roll i att tillhandahålla information till allmänheten och näringslivet, exempelvis informera om strålningsrisk på platser där människor bor eller vistas.

Avdelningens slutsatser

Miljö- och hälsoskyddsavdelningen bedömer att det är positivt att en delplan för strålningsmätning tas fram med tillhörande bilagor med stöd till mätgrupper och checklistor som kan användas vid en skarp händelse.

Uppgifterna i delplanen utför ett underlag till de riskbedömningar som kommunen i egenskap av arbetsgivare behöver göra. För att förbättra möjligheten att göra dessa riskbedömningar och säkerställa tillgång till rätt typ av skyddsutrustning behöver uppgifterna om skyddsutrustningen i delplanen förtydligas och kopplas till risknivåer. Indelningen av skyddsutrustning i tre nivåer behöver förtydligas så att det framgår hur nivåerna kopplas till risknivå och till de beslut om skyddsutrustning som kommer att fattas av mätledaren på länsstyrelsen.

Miljö- och hälsoskyddsavdelningen har följande synpunkter på innehållet i delplanen:

1. Planen bör i alla delar vara tydligare med fördelning av ansvaret för olika åtgärder och förberedelser.
2. Kommunens ansvar för kommunikation och information till allmänhet och näringsliv behöver förtydligas.
3. Rekommenderad skyddsutrustning bör kompletteras med uppgift om vilken typ av overaller, skyddshandskar och skoskydd som avses.
4. Rekommenderad skyddsutrustning avseende andningsmask/skyddsmask bör kompletteras så att det framgår vilken typ av mask som bör användas vid en lägre risknivå än den högsta nivån.
5. Beskrivningen av skyddsutrustning och behoven av skyddsutrustning kopplade till risk för strålning behöver förtydligas och indelningen av skyddsutrustning i tre nivåer behöver förtydligas så att det framgår hur nivåerna kopplas till risknivå och till de beslut om skyddsutrustning som kommer att fattas av mätledaren på länsstyrelsen.

Det ansvar som kommunen har i händelse av utsläpp av radioaktiva ämnen innebär behov av personella resurser, bilar och budget för skyddsutrustning.

Personalen behöver ha kunskap om gällande plan för mätning, rutiner för strålskydd, kunskap om tillvägagångssätt, ha tillgång till utrustning och ges möjlighet att upprätthålla kompetensen genom återkommande mätningar, utbildning och övningar.

Kommunen behöver ta fram en plan för mätningar som är anpassad efter de lokala förutsättningarna genom att peka ut prioriterade områden för mätning. Det avser platser som är extra viktiga för befolkningsskydd eller primärproduktion, exempelvis logistiknoder, skolor, sjukhus, äldreboenden, butiker, sportanläggningar och industriområden. Kommunen behöver även peka ut en lämplig punkt för mätning under nedfall där mätning kan pågå varje timme under en längre tid. Eventuellt behöver även de fasta mätpunkterna för de återkommande 7-månadersmätningarna ses över och justeras.

Bilagor

1. Missiv till remiss, daterad 2024-02-15
2. Plan strålningsmätning, Länsstyrelsen Stockholm, februari 2024

Maria Lindström
Miljö- och hälsoskyddschef

Karin Palmqvist Larsson
Miljö- och hälsoskyddsinspektör

Denna handling har signerats digitalt och saknar därför namnunderskrift

---

Expedieras:

stockholm@lansstyrelsen.se Ange länsstyrelsens ärendenummer 452-26983-2022

Digitala Signaturer